

EL LLenguatge

Allò en què

ensem

Un grup relatiu com *el que*, de valor neutre, admet normalment d'ésser introduït per una preposició. Això s'esdevé quan amb aquest grup es forma una frase relativa substantiva —*que*, com el seu nom indica, té el mateix valor i fa les mateixes funcions que un substantiu— *que* és el complement d'un verb que regeix una preposició: *Em recordo del que em vas prometre, Es basen en el que vas dir vosaltres, Accediré el que em demanis, Comptem amb el que hi aportaran els altres, Contra el que tu puguis dir...* Cal notar que en tots aquests casos, amb el mateix valor que *el que* pot usar-se també el conjunt *allò que*: *Em recordo d'allò que em vas prometre, Es basen en allò que...*

Hi ha casos, però, en què no es pot recórrer al conjunt *el que*, sinó que cal recórrer al relatiu *què*. Dit més exactament, hi ha construccions en què l'ús del conjunt *el que* és incorrecte —parlem de frases relatives que tenen el valor d'un substantiu—, tot i que molts no vacil·lin a recórrer-hi, i s'ha de substituir per *què*. És quan el verb de l'oració subordinada —és a dir, aquesta oració de la qual insistim a dir que té el valor d'un substantiu, i de què forma part el terme relatiu— regeix una preposició; això és, quan el terme relatiu és introduït per una preposició. És fàcil d'adonar-se que en *Em recordo del que em vas prometre*, és el verb de l'oració principal, *recordar-se*, que demana una preposició, i que aquesta regeix tota l'oració de relatiu. Però si és el verb de l'oració subordinada que exigeix una preposició, el conjunt relatiu es forma amb els elements següents: *allò*, preposició i *què*: *Van exposar allò de què es recordaven, Agafaran allò de què prescindireu vosaltres, Allò en quèensem no els importa.* I seria, com hem dit, incorrecte de dir “*Van exposar allò del que es recordaven*”, “*Agafaran allò del que...*”, “*Allò en el queensem...*”.

Hi ha certes construccions complexes en què és sens dubte més propici de cometre l'error que intentem de posar en relleu, és a dir, l'ús dels conjunts *allò en el que*, *allò del que*, etc., en lloc de *allò en què*, *allò de què*, etc. Pot succeir que d'una mateixa oració principal, per exemple, depenguin dues subordinades coordinades entre elles, i que només el verb de la segona demani una preposició. Així, en “*Fem allò que hem de fer i en el que basen llurs esperances*”, la incorrecció no és tan vistent. Però cal dir *Fem allò que hem de fer i en què basen llurs esperances*.

Albert Jané